

Per email verzonden

Aan de Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Cc: Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, De heer Prof. Dr. R.H. (Robbert) Dijkgraaf

Datum

8 april 2024

Ons kenmerk

24-041 BvW/IC/JvR/aw

Betreft/ Onderwerp

Debat Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)

Geachte Kamerleden,

Op 15 april 2024 vindt er een notaoverleg plaats over de toekomst van het vervolgonderwijs. Daar komt onder andere de brief over kansrijk opleiden in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) van de Minister van OCW van 13 december 2023 aan de orde. Een dag later spreekt u tijdens een commissiedebat over de bredere ontwikkelingen in het mbo. In deze brief geeft de FNV u graag een aantal aanbevelingen mee, vanuit onze grote betrokkenheid bij het beroepsonderwijs. Bij al deze aanbevelingen geldt dat we niet zonder voldoende toegeruste docenten kunnen om deze te realiseren.

Versterk aanpak stagediscriminatie

Stages vormen een essentieel onderdeel van mbo-opleidingen. Iedere student verdient gelijke kansen op een goede stage. Helaas is stagediscriminatie nog steeds een enorm probleem, zo bewijst ook een recent rapport van de Inspectie van het Onderwijs weer. Het is daarom des te spijtig en volgens de FNV doodzonde dat de Eerste Kamer de ‘Wet toezicht op gelijke kansen bij werving en selectie’ heeft weggestemd, omdat deze wet ook versterking van de aanpak van stagediscriminatie zou betekenen.

Het Stagepact mbo 2023-2024 kent de ambitie om stagediscriminatie uit te bannen. De FNV staat daar als medeondertekenaar vierkant achter.

We zijn echter nog niet gerust op de uitvoering. Iedere school dient een meldpunt in te richten waar studenten discriminatie veilig kunnen melden en op goede begeleiding kunnen rekenen. Daarnaast is een escalatiemogelijkheid nodig, bijvoorbeeld via een gemeentelijke antidiscriminatievoorziening. Maar de verschillen tussen scholen zijn op dit moment groot. Daarom vragen we de Tweede Kamer om de uitvoering kritisch te volgen en erop toe te zien dat het extra geld effectief besteed wordt aan een kansrijke toekomst voor alle studenten.

Realiseer Stagepact in hele beroepskolom

De doelen van het Stagepact zijn ook van belang voor studenten in andere onderwijssectoren dan het mbo. Dan gaat het om genoeg stages met goede begeleiding, het voorkomen van stagediscriminatie en –misbruik en het regelen van toereikende stagevergoedingen. Ook de Onderwijsraad pleit in haar recente advies ‘Een klemmend beroep’ voor een dergelijk pact voor de gehele beroepskolom. Daarbij vragen we bijzondere aandacht voor studenten in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

Verbeter kwaliteit begeleiding in beroepspraktijk

Studenten begeleiden vraagt tijd en expertise van bedrijven. Vanwege tekorten op de arbeidsmarkt maken sommige werkgevers die tijd niet of onvoldoende. Het vervangen door virtuele stages, zoals de Onderwijsraad bepleit, vinden we geen goede oplossing. Opleiden in de beroepspraktijk is namelijk de kern van het beroepsonderwijs. De studenten van nu zijn de werknemers van morgen. Daarom is het in het eigen belang van werkgevers om voldoende stageplekken aan te bieden.

Praktijkbegeleiders zijn cruciaal in het opleidingstraject. Binnen het mbo (en pro, vso en vmbo) heeft de SBB een belangrijke taak in de erkenning en kwaliteitsbevordering van leerbedrijven. In het hoger onderwijs is niets vastgelegd over ondersteuning voor praktijkbegeleiders. Daarom steunen we de aanbeveling van de Onderwijsraad om de training van praktijkbegeleiders in alle onderwijssectoren uit te breiden en kwaliteitscriteria vast te stellen.

Verbeter financiële positie studenten

Een kansrijke toekomst voor alle studenten bereik je ook door de financiële positie van studenten te verbeteren, waardoor studeren voor iedereen toegankelijk wordt. We steunen het idee van de minister voor een verplichte stagevergoeding van gelijke hoogte voor alle opleidingsniveaus. Ook de Onderwijsraad pleit voor een minimum-stagevergoeding voor alle studenten. De FNV doet een beroep op de Tweede Kamer deze aanbeveling te steunen. Wij krijgen nog te veel meldingen van studenten die geen stagevergoeding ontvangen. Daartoe zetten we op dit moment een enquête uit. De resultaten hiervan zullen we met de Tweede Kamer delen. Ook spannen we ons voor eerlijke stagevergoedingen in via cao-onderhandelingen.

Investeer in kansrijk opleiden en oriëntatie

Over het algemeen is de werkloosheid onder mbo-gediplomeerden laag. Wel zijn er grote verschillen tussen studierichtingen. Opleidingen in techniek en zorg bieden meestal een grotere kans op een baan dan bijvoorbeeld economisch-administratieve opleidingen. Goede loopbaanoriëntatie maakt het verschil in de keuze voor een perspectiefrijke studie en daarmee sterkere positie op de arbeidsmarkt. FNV pleit voor landelijke kaders voor loopbaanoriëntatie. Daarnaast kan een oriëntatieperiode bij de start van het mbo zinnig zijn voor studenten die nog niet goed weten wat ze willen. Wel moet dit een vrijwillige keuze zijn en zijn kwalificerende elementen nodig zodat studenten een vrijstelling kunnen krijgen bij het vervolg van hun studie.

Ook ondersteunen we het onderzoek van de minister naar maatregelen om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. We vragen de Tweede Kamer om een andere definitie van doelmatig opleiden in te voeren, namelijk het opleiden van studenten voor een duurzame baan met arbeidsmarktperspectief. Het huidige criterium van 12 uur werk zegt niets over de kwaliteit van werk waar mbo'ers in terecht komen. Van een baan met een onzeker contract en te weinig uren komen mensen niet rond.

Verruim subsidieregeling praktijkleren

Alle studenten en volwassenen die zich willen omscholen verdienen toegang tot een passende leerwerkplek van hoge kwaliteit. Daarom is een structurele subsidieregeling praktijkleren op zijn plaats. Deze subsidieregeling moet ook meebewegen met het aantal plekken in de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Dat kan door een vast bedrag per leerwerkplek te garanderen.

Het belang van de BBL is duidelijk. Uit onderzoek blijkt dat de economische zelfstandigheid van BBL-studenten direct na afstuderen een stuk groter is dan die van BOL-studenten (88% versus 54%). Ook is de BBL een goed instrument voor om- of bijscholing. Helaas is deze meerwaarde voor veel aankomende studenten onbekend. Daarom steunen wij een de plannen van de minister voor een BBL-offensief, onder meer om sectoren zonder BBL-traditie daartoe te verleiden. We stellen voor om de uitwerking hiervan bij SBB te beleggen.

Uiteraard ben ik bereid om bovenstaande punten nader toe te lichten in een persoonlijk gesprek.

Met vriendelijke groet,

Bas van Weegberg
Dagelijks bestuurder FNV